

Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2005-2009

Provincie Noord-Holland

**november 2004
vastgesteld door het college van GS**

Inhoudsopgave

	<u>pagina</u>
samenvatting	3
verantwoording	3
1 inleiding	4
1.1 achtergrond	4
1.2 doelstellingen	4
1.3 afbakening	4
2 aanpak per thema	5
2.1 ambities	5
2.2 kosten en bpe's	10
3 jaarprogramma	12
Bijlage 1	
Criteria selectie projecten voor Wbb bijdrage	13

Samenvatting

In voorliggend Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2005 t/m 2009 zijn de ambities die de provincie Noord-Holland met de uitvoering van dit programma wil realiseren. De ambities zijn per thema beschreven. De volgende thema's worden onderscheiden: doorlopende saneringsprojecten, landsdekkend beeld bodem (werkvoorraad bodemsanering spoor 1), gebiedsgerichte aanpak, waterbodems, gasfabrieken, projecten in notitiegemeenten, NAVOS/Nazorg, asbest, Landsdekkend beeld bodem (algemene bodemkwaliteit spoor 2), beleidsbrief Bodem en Ongerechtvaardigde verrijking oude saneringen.

De provincie zet voor het realiseren van haar ambities 65 miljoen euro in. Hiertoe gebruikt zij meerdere budgetten. Daarnaast wordt door derden 59 miljoen euro bijgedragen.

Met de 65 miljoen euro kunnen de ambities gerealiseerd worden waarvoor reeds verplichtingen zijn aangegaan. Voor ambities die gericht zijn op het starten van nieuwe projecten bestaat voornamelijk feitelijk geen ruimte. De financiële omvang van deze ambities is wel per thema inzichtelijk gemaakt. Deze ambities zijn niet meegenomen bij het ramen van de bodemprestatie-eenheden.

Verantwoording

Het Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2005 t/m 2009 is tot stand gekomen op basis van:

- een inventarisatie van doorlopende projecten;
- een inventarisatie van nieuwe projecten; deze inventarisatie is grotendeels uitgevoerd door gemeenten op basis van een door de provincie beschikbaar gestelde handreiking;
- bestuurlijke prioriteiten;
- een inventarisatie van de werkvoorraad aan bodemsaneringsgevallen in Noord-Holland;
- Richtlijn Wbb-programma's 2005 t/m 2009 van het Ministerie van VROM.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Het Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2005 t/m 2009 is het tweede Meerjarenprogramma Wet bodembescherming van de provincie Noord-Holland. Het eerste Meerjarenprogramma betrof de periode 2002 t/m 2004. De provincie heeft in de periode 2002-2004 een aantal grootschalige saneringsprojecten gestart. Deze projecten hebben een lange doorlooptijd en bepalen daarmee in belangrijke mate de invulling van voorliggend programma.

1.2 Doelstellingen

De provincie streeft ernaar een duurzame bodemkwaliteit in Noord-Holland te realiseren door:

1. saneringen en onderzoeken
2. integratie bodem in andere beleidsvelden

ad 1

De provincie geeft prioriteit aan het continueren en afronden van reeds lopende projecten m.n. op het gebied van gasfabrieken, waterbodems en aanpak van grootschalige integrale projecten in het landelijk gebied.

De provincie heeft in overleg met de niet rechtstreekse gemeenten in Noord-Holland geïnventariseerd welke projecten mogelijk voor Wbb financiering in aanmerking komen. Het resultaat hiervan is verwerkt in hoofdstuk 2. De budgettaire ruimte voor het uitvoeren van nieuwe projecten is beperkt. Dit betekent feitelijk dat vrijwel alleen projecten die reeds verplicht zijn en die geen uitstel dulden gehonoreerd zijn. Dit betreft bijvoorbeeld doorlopende saneringsprojecten maar ook een aantal onderzoeken (zie bv NAVOS). De meeste nieuwe projecten die wel voor uitvoering in aanmerking komen maar waarvoor de budgettaire ruimte ontbreekt zijn opgenomen onder de kop "nog geen verplichting". Dit betekent dat deze projecten in uitvoering genomen kunnen worden indien zich financiële meevallers voordoen.

ad 2

De provincie is van mening dat de uitvoering van bodem(sanerings)projecten slechts een deel vormt van de aanpak van de bodemproblematiek. Bovendien heeft dit deel alleen betrekking op chemisch verontreinigde bodems. Om bodemaantasting in brede zin te kunnen voorkomen, aanpakken en herstellen is een goede doorwerking van bodembelangen in andere beleidsvelden noodzakelijk. De provincie probeert hier in het kader van dit programma een bijdrage aan te leveren door middel van de uitwerking die zij geeft aan de thema's landsdekkend beeld spoor 2 en de bodembeleidsbrief.

De uitwerking van de doelstellingen in provinciale ambities is per thema in hoofdstuk 2 aangegeven.

1.3 afbakening

Dit programma heeft betrekking op saneringen, onderzoeken en ondersteunende projecten in de provincie Noord-Holland m.u.v. gebieden in de bebouwde kom en uitleggebieden. Projecten in de bebouwde kom en uitleggebieden vormen in principe onderdeel van de ISV programmering.

Samenhangend met de ISV programmering streeft de provincie naar een goede taakverdeling tussen provincie en gemeenten in Noord-Holland. Uitgangspunt hierbij is dat taken uitgevoerd dienen te worden op het niveau waar dit het meest efficiënt is en op het niveau waar de problemen spelen die aangepakt dienen te worden. De provincie streeft naar maatwerk, d.w.z. per gemeente zullen bestuurlijk afspraken over de taakverdeling gemaakt worden. Deze afspraken zullen ook betrekking hebben op de onderwerpen waar voorliggend Wbb programma zich op richt.

Voor waterbodems en gasfabrieken heeft dit programma betrekking op de gehele provincie (inclusief bebouwde kom en uitleggebieden).

2 Aanpak per thema

In dit hoofdstuk is per thema aangegeven wat de ambities van de provincie zijn. Daarnaast is per thema aangegeven welke kosten per thema gemaakt worden, welk deel hiervan Wbb budget betreft en hoeveel bpe's naar verwachting gerealiseerd worden.

2.1 Ambities

In onderstaand schema zijn per thema de ambities samengevat.

Schema 1 Ambities per thema

thema	ambities
1. Doorlopende saneringsprojecten	<ul style="list-style-type: none"> • alle doorlopende projecten afronden voor 2010¹.
2. Landsdekkend beeld bodem: werkvoorraad bodemsanering (spoor 1)	<ul style="list-style-type: none"> • uitvoering saneringsprojecten (ondergebracht bij andere thema's); • stimuleren bijdragen derden door: <ul style="list-style-type: none"> *vaste criteria te hanteren bij selectie van projecten die in aanmerking komen voor Wbb of ISV budgetten (zie bijlage 1) * uitvoering van de bedrijvenregeling * uitvoering van flankerend beleid BSB (675 bedrijven). • uitvoering 300 OO's en 30 NO's • werkvoorraad aanpakken in bijzondere gebieden. • starten nieuwe saneringen (2 per jaar)
3. Gebiedsgerichte aanpak	<ul style="list-style-type: none"> • prioriteit heeft de uitvoering van enkele grote integrale projecten in het landelijk gebied waarvoor geldt dat het wegnemen van de bodem(grond en grondwater)verontreiniging wenselijk is om de gewenste gebiedskwaliteit te herstellen en daarmee het gewenste maatschappelijk gebruik te realiseren. • 60 NO's en 20 saneringen in het kader van het Masterplan grondwaterverontreiniging 't Gooi
4. Waterbodems	<ul style="list-style-type: none"> • betrouwbaar beeld verkrijgen van de omvang van de waterbodemverontreiniging • aanpak van de 19 meest urgente locaties.
5. Gasfabrieken	<ul style="list-style-type: none"> • afronding van de sanering van alle locaties uit het gasfabrieken programma.
6. projecten in notitiegemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • alle projecten binnen de bebouwde kom en uitleggebieden in principe meenemen in de ISV programmering.
7. NAVOS/nazorg	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring continueren bij de 25 locaties waarvoor geldt dat uit onderzoek gebleken is dat dit nodig is • bij 10 locaties een NO uit te voeren • de huidige organisatiestructuur ook in de volgende planperiode hanteren • saneringskosten of kosten verbonden aan herstel van deklagen in principe op derden, m.n. de eigenaar van een stortplaats, verhalen • uitvoeren nazorg enkele Wbb locaties.
8. asbest	<ul style="list-style-type: none"> • een provinciedekkend beeld van de asbestproblematiek in 2009 verkrijgen • de asbestproblematiek in het landelijk gebied door middel van veldonderzoek nader in kaart brengen in gemeenten die hebben aangegeven met specifieke asbestproblemen te maken te hebben • aanwezigheid asbest onderzoeken bij alle saneringsprojecten die

¹ onder dit thema worden alleen doorlopende projecten meegenomen die niet onder één van de overige thema's vallen

	uitgevoerd worden en indien nodig ook asbest saneren.
9. Landsdekkend beeld bodem: algemene bodemkwaliteit (spoor 2)	<ul style="list-style-type: none"> • actualiseren en aanvullen beeld van de diffuse chemische bodemkwaliteit van het landelijke gebied in Noord-Holland • bepalen van de bodemkwaliteit voor andere “ver”thema’s • koppelen van de bodemgegevens voor chemische, fysische en biologisch parameters • deelname aan interprovinciale projecten en – overleg.
10. Beleidsbrief bodem	<ul style="list-style-type: none"> • opstellen provinciale bodemagenda; gebiedsambities, -prioriteiten en –gebruiksmogelijkheden bepaald in overleg met andere beleidsvelden, gemeenten en overige belanghebbenden • opstellen en toepassen integrale handreiking voor “plannen met de bodem”; hulpmiddel voor gemeenten en andere belanghebbenden om bodemregels, -uitgangspunten en –doelstellingen toe te kunnen passen • bodeminformatie via provinciaal bodemloket digitaal toegankelijk • deelname aan SKB projecten • deelname aan interprovinciale projecten en – overleg.
11 Ongerechtvaardigde verrijking oude saneringen	<p>De Provincie voert voor de locaties waar Wbb middelen ingezet worden een juridische toets uit om te zorgen dat deze middelen niet ingezet worden in strijd met de daarvoor geldende regels inzake ongerechtvaardigde verrijking.</p> <p>Op het verzoek van VROM om in het kader van het MJP nader te specificeren hoe invulling wordt gegeven aan de wensen van VROM zoals verwoord in haar brief van 17 juli 2003, kunnen wij op dit moment - buiten bovenstaande opmerking - geen nadere invulling geven. Zodra duidelijk is uit de in de brief genoemde inventarisatie op welke locaties uw ministerie doelt, kan hier een nadere toelichting door de Provincie op worden gegeven.</p>

Toelichting bij schema 1 per thema:

1 Doorlopende saneringsprojecten

Noord-Holland geeft uitvoering de hoogste prioriteit. In de afgelopen perioden is dan ook hard gewerkt aan het uitvoeren van saneringen en aan het vastleggen van afspraken om tot uitvoering van saneringen te komen. Deze voortvarende aanpak heeft geleid tot de aanpak van een groot aantal saneringen. In aankomende planperiode zal voortzetting worden gegeven aan de gemaakte afspraken en zal een groot aantal saneringen moeten worden afgerond. Het huidige meerjarenprogramma omvat dan ook voornamelijk harde verplichtingen voor uitvoering van bestaande projecten.

2 Landsdekkend beeld bodem: werkvoorraad bodemsanering (spoor 1)

De aanpak van de werkvoorraad vindt plaats door het uitvoeren van saneringen en onderzoeken. De provincie heeft criteria opgesteld om te kunnen beoordelen of, en in welke mate projecten in aanmerking komen voor Wbb budget (zie bijlage 1). De bedoeling is hiermee te voorkomen dat Wbb budget ingezet wordt terwijl geld uit andere bronnen verkregen had kunnen worden. De uitvoering van flankerend beleid BSB en de bedrijvenregeling stimuleren de aanpak van onderzoek en saneringen door bedrijven.

Zoals bij thema 10 (Beleidsbrief bodem) is aangegeven, streeft de provincie ernaar gebiedsambities te bepalen. Hierbij wordt meegenomen dat in de provincie gebieden voorkomen die vanwege hun bijzondere fysische of ecologische eigenschappen (bv. bodembeschermingsgebieden en ecologische hoofdstructuur) extra kwetsbaar zijn. Er wordt m.n. aandacht besteed aan gebieden waarin de komende jaren bepaalde ontwikkelingen nagestreefd worden en dus sprake is van forse dynamiek. In afstemming met de totstandkoming van het provinciale ILG zullen enkele gebieden geselecteerd worden waarin op basis van de werkvoorraad bezien zal worden of de aanwezige bodemverontreiniging een probleem kan vormen voor het bereiken van de gebiedsambities.

Omdat het landsdekkend beeld van de provincie Noord-Holland pas per 1 november 2004 compleet was, ontbrak de tijd om op basis hiervan een verantwoorde planning en raming van het aantal uit te voeren onderzoeken te maken.

Op basis van enkele grove aannames is geschat dat 300 OO's en 30 NO's uitgevoerd dienen te worden in de komende planperiode om over 5 planperioden alle locaties in het landelijk gebied op een of andere wijze onderzocht te hebben.

De provincie heeft met behulp van het kostenmodel de totale kosten van het wegwerken van de werkvoorraad berekend. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen het landelijk en het stedelijk gebied. De provincie is uitgegaan van de werkvoorraad zoals aangeleverd per 1 november 2004. De kosten blijken uit te komen op ruim 5 miljard euro. Hoewel dit een grove raming is, maakt dit wel duidelijk dat, uitgaande van het budget van ca. 60 miljoen euro dat overheid en andere partijen op dit moment jaarlijks in Noord-Holland uitgeven aan bodemsanering, het wegwerken van de gehele werkvoorraad in 2030 niet haalbaar is. Een meer dan driemaal zo lange periode is nodig.

3 Saneringsprojecten landelijk gebied

De provincie concentreert zich op twee gebieden, 't Gooi en Waterland, waarin sprake is van twee omvangrijke doorlopende projecten, respectievelijk Masterplan 't Gooi en Het Ilperveld. Daarnaast wordt de aanpak van een aantal kleinere saneringsurgente projecten afgerond.

Masterplan 't Gooi

In 't Gooi is sprake van een groot aantal, in elkaar overlopende grondwaterverontreinigingen. De provincie zorgt ervoor dat betrokken partijen, gemeenten, hoogheemraadschap, waterleidingbedrijven en de provincie zelf, in een "Samenwerkingsconvenant Masterplan 't Gooi" de aanpak van de verontreinigingen vastleggen. Hierin wordt vastgelegd dat alle gevallen van ernstige grondwaterverontreiniging in 2023 zijn gesaneerd. In de komende 5 jaar worden de 60 meest prioritaire gevallen onderzocht. Naar verwachting vindt van ongeveer een derde hiervan sanering in de komende planperiode plaats. Per geval sluit de provincie met belanghebbenden een saneringsovereenkomst en wordt een saneringsdoelstelling vastgesteld. De uitvoering van Masterplan 't Gooi vindt plaats onder verantwoording van een bestuurlijke stuurgroep.

Ilperveld

Het Ilperveld is gelegen in het in het Nationaal Landschap Laag Holland in oprichting. In het Ilperveld is sprake van meerdere bodemproblemen, voormalige stortplaatsen, waterbodems, en meerdere gebruiksfuncties, zoals landbouw, recreatie en natuur. Bij de aanpak van de bodemproblematiek van het Ilperveld en in de opgezette projectorganisatie wordt dan ook samengewerkt andere beleidsterreinen. De sanering van het Ilperveld gebeurt gefaseerd en is reeds in de vorige planperiode aangevangen.

4 Waterbodems

Onderzoek en sanering van waterbodems stagneerde lange tijd vanwege de hoge kosten. De Provincie heeft het initiatief genomen om te komen tot een programmatische aanpak waarin zij samen met de waterkwaliteitsbeheerders waterbodems onderzoekt en vervolgens saneert. Voorgaande jaren zijn hiertoe met partijen bestuurlijke afspraken gemaakt. Deze gezamenlijke aanpak leidt tot een betrouwbaar inzicht in de omvang van de waterbodemproblematiek en door samenwerking tot een versnelling in de sanering van waterbodemverontreinigingen. Maatschappelijke urgente waterbodems waarbij sprake is van samenloop met baggerwerkzaamheden zullen met het oog op kostenefficiëntie met voorrang worden aangepakt. Er zijn 19 projecten die de provincie wenst aan te pakken. Voor 14 hiervan is sprake van reeds aangegane verplichtingen.

5 Gasfabrieken

In 2003 zijn voor het Programma Gasfabrieken in een Raamconvenant saneringsovereenkomsten en afspraken met NUON, VROM en de gemeenten vastgelegd over sanering en financiering van de laatste en moeilijkste (14) voormalige gasfabriekslocaties. Met NUON is tot finale afkoop overgegaan, waarbij overeen is gekomen dat de Provincie er voor dient te zorgen dat de locaties in deze tranche

gesaneerd worden. In het kader van deze afspraken is een Uitvoeringsorganisatie ingericht die er voor zal moeten zorgen dat ook in de komende tranche sanering en herontwikkeling van deze terreinen conform afspraak worden uitgevoerd. Een Commissie van Toezicht waarin naast de Gemeenten en de Provincie ook het ministerie van VROM bestuurlijk is vertegenwoordigd, ziet toe op de voortgang en uitvoering van deze afspraken

6 Projecten in notitiegemeenten

De provincie streeft ernaar m.b.t. ISV alle gemeenten zoveel mogelijk programmatisch te laten werken. In relatie hiermee is ervoor gekozen om ook in kleine gemeenten alle bodemprojecten binnen de bebouwde kom en in uitleggebieden in principe mee te nemen in de ISV programmering. In sommige gebieden vindt in het kader van dit Wbb programma een gebiedsgerichte aanpak plaats. Projecten binnen de bebouwde kom van notitiegemeenten kunnen als onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak in het kader van dit Wbb programma uitgevoerd worden. Dit valt onder thema 3 van dit programma.

Hoewel het streven is locaties binnen de bebouwde kom van notitiegemeenten in de ISV programmering mee te nemen, kan niet uitgesloten worden dat zich in de komende 5 jaar situaties voordoen waarbij sprake is van milieuhygiënische urgentie en aanpak in ISV kader niet mogelijk blijkt. Indien dergelijke situaties zich voordoen zal getracht worden ruimte te vinden binnen het Wbb budget.

7 NAVOS/Nazorg

De provincie vindt dat de monitoring bij locaties waar dit nodig is, dient te worden voortgezet in de planperiode 2005 t/m 2009 met het oog op beschikbare meetnetten en organisatiestructuur.

De provincie wil Wbb budget inzetten voor kosten verbonden aan monitoring en nader onderzoek.

Indien er landelijk, eenduidige afspraken over NAVOS financiering worden gemaakt die afwijken van de werkwijze van de provincie Noord-Holland zal de provincie daarmee rekening houden.

Het is denkbaar dat er enkele NAVOS locaties in de komende planperiode gesaneerd moeten worden.

Dit zal moeten blijken uit nog uit te voeren onderzoeken. De verwachting is dat het maximaal om 4 locaties gaat, maar waarschijnlijk minder. In het budget is hiervoor vooralsnog geen ruimte. In de kolom nog niet verplicht (schema 3) is een raming gemaakt van de kosten die hiermee gemoeid zouden kunnen zijn.

In financieel opzicht (zie 2.2) zijn de kosten verbonden aan de nazorg van Wbb-saneringslocaties meegenomen bij de kosten voor doorlopende projecten.

8 Asbest

De provincie heeft als beleid dat bij elk bodemonderzoek de aanwezigheid van asbest onderzocht moet worden. Bij alle lopende saneringsprojecten wordt ook op asbest gesaneerd indien dit aanwezig is.

Door het onderzoek wordt informatie verkregen over het voorkomen van asbest. Deze informatie zal de provincie aanvullen met historisch onderzoek om te komen tot een goed provinciedekkend beeld van de omvang van de asbestproblematiek.

Enkele gemeenten hebben op basis van historische informatie aangegeven dat zij mogelijk te maken hebben met asbestverontreinigingen in het landelijk gebied die op termijn gesaneerd zouden moeten worden. Er zal veldonderzoek gedaan worden om dit na te gaan.

Het nieuwe, landelijk vastgestelde saneringscriterium voor asbest heeft geen invloed op de omvang van de problematiek in Noord-Holland aangezien dit criterium binnen Noord-Holland al in provinciaal interimbeleid was vastgelegd.

9 Landsdekkend beeld bodem: algemene bodemkwaliteit (spoor 2)

Al enkele jaren geleden is de provincie Noord-Holland (grotendeels gefinancierd uit eigen middelen) begonnen met het in kaart brengen van de (chemische) bodemkwaliteit van het landelijk gebied van de provincie. Er is uitgegaan van reeds beschikbare informatie. Het op deze wijze verkregen indicatieve beeld van de bodemkwaliteit wordt voortschrijdend aangevuld met beschikbaar komende gegevens (door gemeenten, waterschappen, terreinbeherende instanties, overige initiatiefnemers in het kader van het opstellen van bodemkwaliteitskaarten) tot één uiteindelijk provinciedekkend beeld. Om dit beeld,

samen met andere informatie, te kunnen gebruiken om de inbreng van bodem in RO en andere beleidsvelden te realiseren, dient het geactualiseerd en aangevuld te worden. Hiervoor wordt zonodig gebruik gemaakt van de binnen de landelijke projectgroep LDB spoor 2 beschikbare kennis/inzichten.

Bij alle Noord-Hollandse gemeenten wordt in 2005 de huidige stand van zaken rond het opstellen van bodemkwaliteitskaarten (zowel stedelijk als landelijk gebied) geïnventariseerd. In overleg met alle Noord-Hollandse gemeenten zal nog in 2005 de bestaande indicatieve bodemkwaliteitskaart voor het landelijk gebied van provincie, op basis van de resultaten van deze inventarisatie, aangevuld worden en samengevoegd worden tot zo mogelijk één provinciale BKK. Vervolgens zullen nog in 2005 nadere afspraken gemaakt worden om te komen tot periodieke data-uitwisseling, het ter beschikking stellen van deze data/informatie via in eerste instantie het provinciale internet (later mogelijk via een landelijk bodem(breed) loket).

Een aanvulling op het indicatieve beeld van de diffuse chemische bodemkwaliteit van het landelijke gebied wordt o.a. verkregen uit het recent ingerichte Bodemmeetnet Noord-Holland. Dit bodemmeetnet is opgezet met een aantal (andere) vooropgezette doelen. Een belangrijk doel hiervan is het "volgen van beleid". Hiervoor wordt de (ontwikkeling van de) diffuse bodemkwaliteit (m.b.t. diverse "ver"-thema's) in het landelijke gebied en de daarmee samenhangende risico's in beeld gebracht.

De provincie neemt actief deel aan een landelijk spoor 2 project. Hierin staat de relatie tussen de vanuit de vraagzijde geformuleerde "prioritaire toepassingsvragen" en de daarvoor relevant zijnde informatie centraal.

Momenteel wordt voor het thema "Bodem - RO" binnen de provincie Noord-Holland één van de 5 zo genoemde startprojecten uitgevoerd. Dit startproject gaat over de relatie tussen duurzaam bodembeheer en woningbouw en moet antwoord geven op de vraag welke bodeminformatie nu precies nodig is om een optimale afstemming te kunnen realiseren.

10 Beleidsbrief bodem

Opstellen provinciale bodemagenda

Wij willen dat in ruimtelijke ordenings- en inrichtingsprocessen (inclusief gebiedsgerichte of themagerichte projecten) voldoende rekening gehouden wordt met het bodemsysteem (inclusief ondergrond). Wij doen dat door het ontwikkelen van een integrale visie op de mogelijkheden (kansen en bedreigingen) van het Noord-Hollandse systeem bodem: een provinciale bodemagenda.

De ambitie van de provincie Noord-Holland is nog in het jaar 2005 een dergelijke bodemagenda op te stellen. Daarna zal in overleg met betrokken partijen (gemeenten, waterschappen enz.) deze agenda uitgewerkt worden naar *gebiedsambities*.

Hierin wordt ook nagegaan of en zo ja hoe per gebied invulling kan worden gegeven aan het saneringscriterium. Een belangrijke basis voor het opstellen van gebiedsambities vormt de bodeminformatie uit spoor 1 en 2 van het landsdekkend beeld. Anderzijds zullen de ambities ook de aanpak van de werkvoorraad bepalen (zie ook thema 2).

Handreiking voor "plannen met de bodem" ("Bodemtoets")

Om een goede toepassing van de bodemagenda, ofwel om een goede doorwerking in m.n. R.O.-processen van bodemregelgeving en gebiedsambities te realiseren, wordt een handreiking tbv het werkveld RO opgesteld, ook wel aangeduid als "bodemtoets". De handreiking gaat uit van bestaande regels en is dus een ondersteunend instrument. Een eerste versie is in Noord-Holland als onderdeel van de provinciale Leidraad omgevingsbeleid reeds operationeel.

Een ander onderdeel van die inbreng is de nadere uitwerking op gebied van bodem van een van prioriteiten van het provinciale Noord-Hollandse milieubeleid, n.l. stimuleren van duurzame energie (reductie CO₂ emissie). Hiervoor heeft de provincie tezamen met Noord-Hollandse gemeenten

convenanten) afgesloten. Momenteel is reeds sprake van het opzetten van een z.g. geschiktheidskaart voor de opslag resp terugwinning van warmte/koude. Deze kaart is in 2005 gereed.

Bodemloket

De provincie stelt momenteel al bodemdata/- informatie aan burgers en bedrijfsleven ter beschikking via internet. Er bestaat reeds een eerste versie van een bodemloket NH waar vooral beleidsmatige informatie op staat. Bodemkwaliteitsinformatie dient hieraan toegevoegd te worden. Hiermee kan op een interactieve manier (inzoomen op verschillende schaalniveau's) de benodigde informatie, gekoppeld verschillende ondergronden digitaal aan gebruikers aangeboden worden.

Aldus kunnen bodemdata in kaartvorm (de geschiktheidskaart voor warmte-koude opslag, maar naar verwachting ook andere geschiktheidskaarten, zoals bijvoorbeeld, een geschiktheidskaart voor ondergrondsruimtegebruik) na oplevering spoedig laagdrempeling en vraaggestuurd via het internet ter beschikking gesteld worden.

Deze ambitie om informatie voor een breed maatschappelijk gebruik in de vorm van laagdrempelige informatie ter beschikking te stellen speelt ook in de overige provincies. Mogelijk kan door samenwerking efficiëntievoordeel behaald worden. De ontwikkeling van een landelijk Bodemloket ([www. Bodemloket.nl](http://www.Bodemloket.nl)) zoals thans in voorbereiding zou hiervoor als springplank voor deze samenwerking kunnen dienen. Overleg met de "bouwers" van het publieke deel van dit "Bodem(sanerings)loket" over eventuele integratie van de op korte termijn beoogde "saneringsrelevante bodemdata" (LDB I) en de meer algemene bodeminformatie (LDB II) in een meer integraal Bodem(breed)loket is onlangs door PNH geïnitieerd.

2.2 Kosten en bpe's

Kosten

In schema 2 zijn de kosten van het realiseren van de geformuleerde ambities per thema aangegeven.

Schema 2 Kosten en type verplichting per thema (in miljoen €)

<u>Thema</u>	Totaal kostenraming	Bijdragen derden	Budget provincie	
			verplichting	Nog geen verplichting
1. Doorlopende projecten	4,6	1,3	3,3	-
2. Aanpak werkvoorraad bodemsanering	3,4	-	0,25	3,15
3. Gebiedsgerichte aanpak	28,1	12,4	15,5	0,2
4. Waterbodemsanering	60,8	25,9	29,4	5,5
5. Gasfabrieken	34,8	19	15,8	-
6. Saneringsprojecten in het stedelijk gebied van notitiegemeenten	(verwerkt in 3)			
7. Nazorg bodem-sanering en NAVOS (nazorg voormalige stortplaatsen)	2,4	0,25	0,75	1,4
8. Asbest	(verwerkt in 2)			
9. Landsdekkend beeld Spoor 2	0,4	0,1	-	0,3
10. Implementatie Beleidsbrief bodem van VROM aan Tweede Kamer	0,36		0,26	-
Totaal	€ 135 miljoen	€ 59 miljoen	€ 65 miljoen	€ 11 miljoen

Toelichting

Onder “ budget provincie” worden alle budgetten verstaan die de provincie inzet voor de uitvoering van het MJP.

De uitvoering van het programma richt zich op de projecten waarvoor reeds verplichtingen zijn aangegaan.. De ambities waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan kunnen vooralsnog nog niet gerealiseerd worden. Dit betreft vooral ambities gericht op het starten van nieuwe saneringen en het aanpakken van de werkvoorraad bodemsanering. Omdat dit een onwenselijke situatie is, zal de provincie zal trachten hiervoor in de komende periode extra budget aan te boren.

In schema 3 zijn de budgetten die ingezet worden aangegeven.

Schema 3. Budgetten voor uitvoering MJP 2005 t/m 2009

<u>Bron</u>	bedrag	opmerkingen
Toekenning VROM	€ 36 miljoen	Budget VROM; bedrag wordt beschikbaar gesteld na goedkeuring MJP
Kasgeld	€ 20 miljoen	Geoormerkt aan lopende projecten
Budget baggerprogramma	€ 5 miljoen	Budget provincie; vastgelegd bij collegebesluit d.d. 16 december 2003.
Toekenning op basis van landsdekkend beeld	€ 1 miljoen	Budget VROM; afhankelijk voor goedkeuring landsdekkend beeld door VROM
Knelpuntenbudget provincie	€ 3 miljoen	Budget provincie; afhankelijk van nog te nemen besluit i.h.k.v. de begroting 2005.
<u>Totaal</u>	€ 65 miljoen	

Toelichting

De provincie Noord-Holland hanteert een programmatische aanpak waarbij getracht wordt zoveel mogelijk budget uit andere bronnen te verkrijgen. Door naast het door VROM toegekende budget andere bronnen, zoals het beschikbaar kasgeld, budget van het provinciaal baggerprogramma, in te zetten, kan aan alle verplichtingen voldaan worden. Op deze wijze wordt ook bereikt dat de provincie geen beroep hoeft te doen op de knelpuntenpot van het Rijk.

Enkele budgetten, zoals budget toekenning op basis van landsdekkend beeld en knelpunten budget provincie, zijn afhankelijk van nog te nemen besluiten. Indien zich hierbij tegenvallers voordoen zal aanpassing van het programma plaatsvinden. Dit zal meegenomen worden bij de jaarlijkse rapportage.

Bodemprestatie-eenheden

In schema 4 zijn de te leveren prestaties opgenomen

Schema 4 *bodemprestatie eenheden (exclusief Masterplan)*

eenheid	Wbb projecten	SEB saneringen landelijk gebied
aantal onderzoeken	150 OO, 85 NO (inclusief 10 NO NAVOS en 60 NO Masterplan)	150 VO, 15 NO
aantal saneringen	58	55
m ² grond	1,6 miljoen	0,09 miljoen
m ³ grond	2,1 miljoen	0,084 miljoen
m ³ grondwater	13,3 miljoen	0,25 miljoen
b.p.e.'s	13,2 miljoen	0,44 miljoen

Toelichting

De raming van de b.p.e.'s onder de kop “Wbb projecten” heeft betrekking op de prestatie die naar verwachting op basis van het budget van 65 miljoen (zie schema 2 en 3) kunnen worden geleverd.

Er is sprake van b.p.e.'s op het moment dat een saneringsevaluatie plaats heeft gevonden. Hierdoor ontstaat er een faseverschil tussen de fase waarin de sanering wordt uitgevoerd en waarin het budget wordt uitgegeven en de fase waarin de b.p.e.'s feitelijk geteld worden. Bij het bepalen van de b.p.e.'s is aangenomen dat 2/3 van de b.p.e.'s van de onderliggende projecten daadwerkelijk in de planperiode 2005 t/m 2009 gerealiseerd worden. Voor de overige projecten geldt dat de sanering weliswaar grotendeels zal plaatsvinden, maar dat nog geen evaluatie voor 2009 verwacht wordt.

Raming van b.p.e.'s voor SEB saneringen in het landelijk gebied is eigenlijk niet mogelijk. De opgenomen b.p.e.'s zijn gebaseerd op enkele aannames.

In de periode 2002 t/m 2004 worden in het landelijk gebied naar schatting jaarlijks ca. 11 saneringen in eigen beheer afgerond. Dit levert naar schatting jaarlijks ca. 90.000 bpe's op.

Op basis hiervan wordt aangenomen dat in de periode 2005 t/m 2009 ca. 55 saneringen in eigen beheer worden afgerond en ca. 450.000 bpe's worden gerealiseerd.

Met betrekking tot het aantal OO's en NO's is aangenomen dat door derden een vergelijkbaar aantal zal worden uitgevoerd als onder de kop "Wbb-projecten" (m.u.v. de 10 NO's voor NAVOS).

3 Jaarprogramma

Er zal jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld worden om per jaar de uitvoering van het meerjarenprogramma vast te leggen en jaarlijkse prioriteiten te kunnen stellen. Dit zal plaatsvinden in het laatste kwartaal van het jaar daarvoor zodat dit programma meegenomen kan worden bij het opstellen van afdelingsplan, bureauplan en individuele werkplannen.

De voortgang van de uitvoering van het meerjarenprogramma zal gemonitord worden. De resultaten hiervan zullen meegenomen worden bij het opstellen van de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.

Bijlage 1

Criteria selectie projecten voor Wbb bijdrage

1 Ernstig geval

Wbb bijdrage is in principe alleen mogelijk voor ernstige gevallen van bodemverontreiniging ontstaan voor 1987.

2 Urgentie

Wbb bijdrage is alleen mogelijk indien het een milieuhygiënische dan wel maatschappelijk urgente locatie betreft.

3 Kosten onderzoek/sanering

Onderzoekskosten dienen door middel van meervoudige offertes zichtbaar worden gemaakt. Saneringskosten dienen minimaal door middel van een saneringsonderzoek inzichtelijk te zijn gemaakt (of saneringsplan, bestek). Daarnaast dient een gedetailleerde projectbegroting beschikbaar te zijn, zodat een exploitatieoverzicht inzichtelijk is. Voor de sanering dient een BEVER-variant te zijn uitgewerkt, waarbij wordt gestreefd naar minimale nazorg.

4 Juridische situatie

Bij ernstige, urgente bodemverontreinigingslocaties dient altijd de juridische situatie bekend te zijn. Voor het uitvoeren van de juridische toets Wet bodembescherming is een juridisch toetsformulier beschikbaar. Veroorzaker/Schuldig eigenaar dienen in eerste instantie de kosten te dragen.

5 Betrokken partijen

Naast de veroorzaker en (schuldig) eigenaren dienen ook de andere partijen in beeld gebracht worden die betrokken zijn bij de toekomstige ontwikkeling (zoals projectontwikkelaar, gemeente, andere mogelijke financierders/beleggers, provincie, etc.); belanghebbenden dienen in eerste instantie de kosten te dragen.

6 Multiplier

Het instrument multiplier is door VROM geïntroduceerd om de gewenste marktdynamiek te stimuleren en meetbaar te maken. Voor Wbb projecten geldt geen harde multiplier die gerealiseerd moet worden. Per project dient naar een maximale bijdrage door derden gestreefd te worden.

7 Onderhandeling

In de voorgaande stappen zijn de betrokken partijen bekend geworden en is inzicht verkregen in verantwoordelijkheden en kosten. Om de marktdynamiek te vergroten dient in eerste instantie getracht te worden het onderzoek en sanering door derden te laten financieren. Het is immers de bedoeling om onderzoek naar bodemverontreiniging en sanering van de bodem zoveel mogelijk te integreren in maatschappelijke ontwikkelingen. Eigenaren en bedrijfsmatig gebruikers hebben veelal belang bij deze maatschappelijke ontwikkelingen en daarom ook bij de geschiktheid van de bodem voor het gewenste gebruik. Zij zullen dan ook bereid zijn om aan de sanering van de bodem financieel bij te dragen. De mogelijkheid sanerings- en onderzoeksbevelen te geven, is niet geschikt als inzet van de onderhandelingen met belanghebbenden. Dit instrumentarium moet als uiterste redmiddel worden gezien. Belangrijk is wel dat niet mag worden bijgedragen aan de waardevermindering ten gevolge van sanering (=herontwikkeling) van het terrein (EG-richtlijn inzake staatssteun). Dit houdt in dat onder de €100.000,= er geen sprake is van staatssteun ('de minimus'-verordening). Boven dit bedrag geldt de volgende formule:

Overheidsbijdrage is maximaal gelijk aan {saneringskosten-waardevermindering} + 0,15 x saneringskosten